

Дзюбко В. В.,
старший викладач,
Університет «КРОК»,

Аргатиук Г. Г.,
студент,
Університет «КРОК»

ЕКОНОМІЧНО-ОСВІТНЯ СПАДЩИНА ЄВГЕНА ХРАПЛИВОГО

У тезах розкривається наукова діяльність Євгена Храпливого – відомого дослідника, який був змушений працювати за межами своєї країни. Акцентовано увагу на його внеску у формування української сільськогосподарської науки та української освіти за межами України.

Dziubko V. V.,
Senior Lecturer,
KROK University,

Arhatiuk H. H.,
Student,
KROK University

THE ECONOMIC AND EDUCATIONAL HERITAGE OF YEVHEN KHRAPLYVYI

The proceedings reveal the scientific activity of Yevhen Khraplyvyi – an eminent researcher who was forced to work outside his country. Thus, the authors pay attention to his contribution to the formation of Ukrainian agricultural science and Ukrainian education outside Ukraine.

Професор, видатний громадський діяч, теоретик та організатор кооперації Євген-Спиридон Храпливий народився на Західній Україні у 1898 р., а помер в Німеччині в 1949 р. Вчений не міг повернутися до України після того, як радянські війська вдруге (після 1939 р.) зайняли Галичину (у 1944 р.). Адже він брав участь у національно-визвольних змаганнях та став Міністром сільського господарства в уряді Українського державного Правління під час німецької окупації України у 1941 р.

Ставши емігрантом у Німеччині, Є. Храпливий отримав посаду наукового співробітника в університеті Фрідріха-Александра (Баварія) та викладав у Вільному Українському Університеті Мюнхену як професор економіки сільського господарства. Ним написано та опубліковано більше 650 праць.

Є. Храпливий вчився у гімназії в Тернополі, однак перша світова війна перервала його навчання. Він емігрував спершу до Моравії, потім – до Австрії. У Відні на українських гімназійних курсах опанував гімназійну освіту впродовж 1915 – 1916 рр. Продовжив навчання на агрономічному факультеті Високої земельної академії у Відні. Завершив навчання в академії у 1924 р. й отримав диплом за спеціальністю інженера-агронома [1].

У 1920-х рр. Є. Храпливий працював у Ревізійному союзі українських кооператив Самбірщини. У цей час він написав важливі професійні посібники для кооперативних молочарень Західної України: «Основи кооперативного молочарства» і «Молочарське книговодство».

Є. Храпливий редагував тижневик «Сільський Господар», був редактором перших випусків щорічника «Календар «Сільський Господар» на 1929 та 1930 р., а в наступних випусках публікував власні праці: «Про завдання «Сільського Господаря», «Наші осяги у Хліборобському Вишколі Молоді і його далші завдання», «Книжка та часопис – важна допомога у Хліборобському Вишколу Молоді», «Два чергові питання «Сільського Господаря», «Десятий календар «Сільського Господаря» та інші [2].

Один зі співробітників Є. Храпливого писав про нього так: «Доктор інженер Євген Хрипливий – це була душа і мозок всієї праці «Сільського Господаря» між двома світовими війнами» [3].

Є. Храпливий опрацював і реалізував свій план розбудови сільського господарства і фахової економічної освіти за землях Західної України. Він організував нову систему громадської агрономії, яка мала за мету перебудувати західноукраїнське село за зразком сіл Данії та Німеччини.

У 1934 – 1939 рр. Євген Храпливий почав готувати до друку «Українську сільськогосподарську енциклопедію». В ній узагальнювався й досвід інших країн в організації сільського господарства.

Науковець належав до категорії вчених з різносторонніми зацікавленнями, вигадливістю та величезним досвідом у дослідженнях. Так, у 1935 р. був іменований дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка, брав активну участь в організації і розвитку його Комісії економіки, соціології, статистики. На кількох сесіях Комісії НТШ Є. Храпливий читав свою працю «Сільське господарство Галицько-Волинських Земель». У 1935 р. був обраний членом Наукового Товариства ім. Т. Шевченка та працював над удосконаленням різноманітних сфер Комісії з економіки та статистики.

Є. Храпливий належав до співавторів «Енциклопедії Українознавства», а також був учасником Комітету Допомоги Українському Студентству [1, с. 428]. Саме завдяки педагогічно-виховній праці діяча пройшли навчання та здобули освіту чимало молодих агрономів.

Навіть у еміграції, науковець продовжував допомагати молоді шляхом участі у студентській організації «Пласт».

Розуміючи важливість освіти загалом, і фінансово-економічної та кооперативної освіти зокрема, на сторінках своєї праці Є. Храпливий зазначив: «Молодь мусить зрозуміти, що у наших умовах вона сама повинна взятися за роботу над собою і своїми власними зусиллями мусить добувати ті знання і ту освіту, яку повинна дати їй загально-освітня та хліборобська школа» [7, с. 43].

Діяльність Євгена Храпливого стала вагомим етапом в історії розвитку української економічної думки, у розбудові фінансово-економічної та кооперативної освіти, науки та культури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Витанович І.* Історія українського кооперативного руху / І. Витанович. – Нью-Йорк, 1964. – 624 с.
2. *Гіптерс З.* Проблеми економічної освіти та хліборобського шкільництва на західноукраїнських землях у педагогічній спадщині Євгена Храпливого / З. Гіптерс // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – 2012. – №43(2). – С. 208-215.
3. *Качор А.* Євген Храпливий / А. Качор. – Львів : РВО «Основа», 1997. – С. 15-40.